VIII. INTERNETIONAL GRADUATE EDUCATION SYMPOSIUM

PROCEEDINGS BOOK

Cyprus Social Sciences University

Turkish Republic of Northern Cyprus, 2017

ORGANIZERS

Honory Board

Prof. Dr. Muzaffer ELMAS	Rector of Sakarya University
Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ	Rector of Cyprus Social Sciences University
Prof. Dr. Necdet OSAM	Rector of Eastern Mediterranean University

Organizing Committe

Assoc. Prof. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM	Sakarya University
Assist. Prof. Dr. Eyüp ÇELİK	Sakarya University
Assist. Prof. Dr. Özlem CANAN GÜNGÖREN	Sakarya University
Prof. Dr. Mustafa TÜMER	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Mustafa YILMAZLAR	Sakarya Universty
Prof. Dr. Ülker VANCI OSAM	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Yaşar ÖZDEN	Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Fatime BALKAN KIYICI	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Tuncay AYAS	Sakarya University
Assist. Prof. Dr. Ali ERDEN	Cyprus Social Sciences University
Assist. Prof. Dr. Özcan Erkan AKGÜN	İstanbul Medeniyet University
Assist. Prof. Dr. Hale ERDEN	Cyprus Social Sciences University
Inst. Handan NOYAN	Cyprus Social Sciences University
Ress. Assist. Murat TOPAL	Sakarya University
Ress. Assist. Rabia GÜRBÜZ	Sakarya University
Ress. Assist. Selime GÜNTAŞ	Cyprus Social Sciences University

Scientific Committie & Reviewer Board

Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY	Çukurova University
Prof. Dr. Ahmet PEHLİVAN	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Ahmet SABAN	Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ	Atatürk University
Prof. Dr. Asli SEZEN	Towson University
Prof. Dr. Ayşe DAYI	Towson University
Prof. Dr. Ayşe Güler KÜÇÜKTURAN	Sakarya University
Prof. Dr. Bahri ATA	Gazi University
Prof. Dr. Bećir ŠABOTİĆ	International Nova Pazar University
Prof. Dr. Bekir ÖZER	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Bill COBERN	Western Michigan University
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK	Marmara University
Prof. Dr. Cengiz ALACALI	İstanbul Medeniyet University
Prof. Dr. Elif Y. ÜSTÜN	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Esra MACAROĞLU AKGÜL	Fatih Sultan Mehmet Vakıf University
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN	Sakarya University
Prof. Dr. Handan DEVECİ	Anadolu University
Prof. Dr. İsa KORKMAZ	Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHIR	Galati University
Prof. Dr. M. Yaşar ÖZDEN	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN	Anadolu University
Prof. Dr. Mustafa TÜMER	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Refik BALAY	Ahi Evran University
Prof. Dr. Sami FETHİ	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Ülker Vancı OSAM	Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Pedro TADEU	Instituto Politécnico Da Guarda
Assoc. Prof. Dr. Canan ZEKİ	Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Cemalettin İPEK	Ahi Evran University
Assoc. Prof. Dr. Ersun İŞÇİOĞLU	Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Ali Haydar ŞAR	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Aysun ÖZTUNA KAPLAN	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Hamit CANER	Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Javanshir SHİBLİYEV	Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Barış HORZUM	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Melek MASAL	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Murat İSKENDER	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Mustafa BAYRAKCI	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Mustafa BEKTAŞ	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Mustafa KOÇ	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Mübin KIYICI	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Ömer Faruk TUTKUN	Sakarya University
Assoc. Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI	Kastamonu University
Assoc. Prof. Dr. Yeşim GÜLEÇ ASLAN	İstanbul Medeniyet University
Assist. Prof. Dr. Hülya ÇELİK	Sakarya University
Assist. Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR	Sakarya University
Dr. Somariah FITRIANI	University of Muhammadiyah Prof. Dr. Hamka

Sempozyum Açılış Konuşması

Sayın Rektörüm,

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Çok Kıymetli Misafirlerimiz,

VIII. Uluslararası Lisansüstü Eğitim Sempozyumu münasebetiyle hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Geleneksel hale getirdiğimiz lisansüstü eğitim sempozyumunun 8 incisini Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Doğu Akdeniz Üniversitesi ile birlikte Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapıyoruz. Katılımlarınızla, teşriflerinizle bizi yalnız bırakmadınız, şereflendirdiniz. Sempozyumu Kıbrıs'ta gerçekleştirerek farklı mekânlarda farklı araştırmacıları bir araya getirmeyi ve bilgi alışverişinde bulunabilmeyi amaç edindik. Böylece lisansüstü eğitimle ilgili sorunları kendine dert edinmiş araştırmacıları bir araya getirerek daha iyiye ulaşma konusunda deneyimlerinizden yararlanmayı arzu ettik.

Üniversitelerimizde lisansüstü eğitimle yetiştirip mezun edeceğimiz öğrencilerimizin bir kısmı ile mesai arkadaşı olacağımızı, bir kısmı ile diğer üniversitelerimizde temsil edileceğimizi düşünüyoruz. Bu düşünce üniversitelere, enstitülere önemli görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Üniversitelerimizin niteliği lisansüstü eğitim verdiğimiz öğrencilerimizin niteliği ile yakından ilişkilidir. Nitelikli, donanımlı yetiştirdiğimiz her bir öğrencinin sürece olumlu katkı sağlaması kaçınılmazdır. Bu nedenle sorunları görmemiz, halının altına süpürmememiz gerekir. Sorunları görebilmemiz için birbirimizi dinlemeye, birbirimizi anlamaya ihtiyacımız var. Öğretim elemanlarımızla, öğrencilerimizle lisansüstü eğitimin birer parçası, paydaşı olmamız hasebiyle hepimiz bu sempozyumun sahibiyiz. Bu da öğretim elemanlarımızın ve lisansüstü öğrencilerimizin sempozyuma sahip çıkmasını gerektiriyor. Sempozyuma katılarak bu görevi yerine getirdiğiniz için sizlere minnettarız.

Kıymetli Arkadaşlar,

Lisansüstü eğitim bir üniversite için, üniversitede görev yapan öğretim elemanları için son derece önemlidir. Öğretim üyeleri lisansüstü eğitim programlarında verdikleri derslerle, yönettikleri tezlerle bir taraftan kendilerini geliştirirken diğer taraftan yetiştirdikleri öğrencilerle çoğalırlar, ölümsüzleşirler. Lisansüstü eğitim usta çırak ilişkisinin eğitime yansımasıdır. Öğretim üyeleri ile öğrenciler etkileşim içerisinde birbirlerini beslerler. Araştırma faaliyetlerine katkı sağlar. Bir üniversitenin üç önemli görevi vardır ve bu görevler esasında lisansüstü eğitimle ilişkilidir. Bunlar; *Araştırma yapmak (1), danışmanlık yapmak (2) ve eğitim öğretim yapmaktır (3).* Bu bakımdan lisansüstü eğitimin masaya yatırılması, sorunlarının tartışılması büyük önem arz etmektedir. Bu sempozyum, daha nitelikli bir lisansüstü eğitim için hepimizi düşünmeye yöneltebilir. İşi, hayatı eğitim olan bizlerin; eğitimin, lisansüstü eğitimin niteliğinin artırılmasında birbirimizin deneyim ve tecrübelerinden yararlanmaya ihtiyacımız var. Bu sempozyum bize böyle bir fırsat sunabilir.

Çok Kıymetli Hazırun,

Sekizincisini gerçekleştirmekte olduğumuz *Uluslararası Lisansüstü Eğitim Sempozyumunun* yedincisini 14-15 Mayıs 2015 tarihleri arasında Sakarya Üniversitemizin ev sahipliğinde gerçekleştirmiştik. Bilindiği gibi söz konusu sempozyum iki yılda bir düzenlenmektedir. Bugün bir araya gelmemize vesile olan **VIII. *Uluslararası Lisansüstü Eğitim Sempozyumu'***nu lisansüstü eğitimi değişik açılardan ele alan farklı başlıklar altında 4 ayrı salonda 4 oturum halinde gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Sempozyumumuz için farklı üniversitelerden 70 sözlü bildiri kabul edildi. Bu arada (11.30-12.30 saatleri arasında) **"Aklı, Kalbi ve Gönlü Bir Eylemek. Eğitim Tarihi Açısından İslâm-Türk Medeniyetinde Bilginin Dolaşımı**" adlı konuşmayı yapmak üzere İstanbul Medeniyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. İhsan FAZLIOĞLU davetli konuşmacı olarak aramıza teşrif edecekler. Davetli konuşmadan sonra, öğle yemeğini birlikte yemek üzere yemekhaneye gidecek; ardından diğer oturumlara kaldığımız yerden devam edeceğiz. Akşam yemeğini Lefkoşa'da yiyeceğiz. Yarın Magosa gezimiz olacak. Bu arada; *"Her öğretim üyesi bir üniversitedir"* sözünü ilke edinerek her daim yanımızda hissettiğimiz Rektörümüz Prof. Dr. Muzaffer Elmas'a, çözüm insanı olan ve bizi üniversitesinde misafir olarak kabul eden Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İsmail Güleç'e teşekkürü bir borç bilirim. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde özveriyle çalışan mesai arkadaşlarımıza, Enstitü Yönetim Kurulu üyelerimize her daim müteşekkir olduğumu huzurlarınızda paylaşmak isterim.

Beni dinlediğiniz, katılımlarınızla bize güç verdiğiniz için siz kıymetli misafirlerimize şahsım ve sempozyum düzenleme kurulu adına en kalbi şükranlarımı sunuyor, sempozyumun verimli geçmesini temenni ediyorum. Sağ olunuz, var olunuz….

Doç. Dr. Halil İbrahim SAĞLAM
Düzenleme Kurulu Başkanı

İçindekiler/Contents

Organizers - Honary Board - Organizing Committe **2**

Scientific Committie & Reviewer Board **3**

İçindekiler/Contents **6**

2007-2017 Yılları Arasında Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yapılan Lisans Üstü Tezlerin İncelenmesi

Investigation of Graduate Thesis in The Marmara University Education Sciences Institue Between 2007-2017

Ozana URAL, Elif ESMER, Fatma Özge ÜNSAL **8**

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

The Investigation of Master Degree Dissertations Prepared in Sakarya University Institute of Educational Sciences in Terms of Various Variables

Halil İbrahim SAĞLAM, Rabia GÜRBÜZ, Safa EROĞLU **15**

Türkiye'de Aktüerya Bilimleri Konusunda Yapilan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi

Evaluation of Graduate Theses on Actuary Sciences in Turkey

Ali KÖSE, Serpil ERGÜN BÜLBÜL, Seher ARIKAN TEZERGİL **25**

Üniversite Öğrencilerinin Başarılarını Etkileyen Nedenlerin İncelenmesi

Investigation of Causes Affecting the Academic Success of University Students

Sevtap ÖZDEM, Ülkü TOSUN **34**

Temel İslam Bilimleri Yüksek Lisans Eğitimi Sorunları

Basic Islamic Sciences Graduate Education Problems

Ahmet İYİBİLDİREN **39**

Tefsir Anabilim Dalı VI. Koordinasyon Toplantısında Belirlenen Kriterler Çerçevesinde Ülkemizdeki Tefsir Anabilim Dalı Yüksek Lisans Eğitiminin Sorunları

The Problems of Master Education About Department of Tafsir, in the Frame of Criteria Determined in the VI. Coordination Meeting of Department of Tafsir in Our Country

Mehmet KAYA **47**

Lisansüstü Eğitim Programları Çerçevesinde Kıraat Anabilim Dalının Problemleri ve Çözüm Önerileri

The Problems of Department of Recitation within the Scope of Postgraduate Programs and Proposed Solutions

Murat AKKUŞ **59**

Lisansüstü Eğitim Uygulamalarında Kelam Anabilim Dalının Sorunları ve Çözüm Önerileri

The Problems and Recommendations of the Wisdom of Kalam in the Graduate Education Activities

Süleyman KOYUNCU **69**

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Eğitimi İçin İdeal Öğrenme Ortamı Algıları

Perceptions of Prospective Science Teachers about Ideal Learning Environment for Science Education

Fatime BALKAN KIYICI, Şule ELMALI **77**

Fen Bilimleri Dersine Giren Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

Opinions of the Teachers Who Teach Science Course Related to the Graduate Education

Elif YİĞİT-ATABEK, Hale TOKSES, Fatime BALKAN KIYICI, Ezgi GÖKGÜN **84**

Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Kabul Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
Investigation of Teacher Candidates' Computer Acceptance Situations in Terms of Several Variables
Furkan AYDIN, Murat TOPAL, Mehmet Barış HORZUM 92
Oyun Bağımlılığı ile ilgili Yazılan Tezlerin Yöntemsel Açıdan İncelenmesi
An Examination of Postgraduate Theses Written About Game Addiction
Enes GÜNSEL, Özlem CANAN GÜNGÖREN, Gülden KAYA UYANIK, Duygu GÜR ERDOĞAN 102
Lisansüstü Öğrencilerin ve Öğretim Elemanlarının Gözünde Lisansüstü Eğitimde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Graduate Students' Problems and Suggested Solutions by the Perspective of Academicians and Students: Sakarya University Example
Murat TOPAL, Halil İbrahim SAĞLAM, Özcan Erkan AKGÜN 109
Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Kullanımı
Use of Social Media Use Among University Students
Mustafa ÖZTUNÇ, Müge KÜÇÜKAL, Sibel DURSUN, Kübra VICIL 118
Lisansüstü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Algılanan Öğrenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği
Investigation of Perceived Learning Levels of Post-Graduate Distance Education Students in terms of Several Variables: Sakarya University Example
Murat TOPAL, Özcan Erkan AKGÜN, Furkan AYDIN 126

Lisansüstü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Algılanan Öğrenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği

Investigation of Perceived Learning Levels of Post-Graduate Distance Education Students in terms of Several Variables: Sakarya University Example

Murat TOPAL* **Özcan Erkan AKGÜN** ** **Furkan AYDIN*****

Özet

Bu çalışma Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören lisansüstü uzaktan eğitim öğrencilerinin algıladıkları öğrenme düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada amaçlı örnekleme metodu kullanılmış ve örneklem 2016-2017 güz-bahar dönemlerinde Eğitim Yönetimi ve Denetimi, Eğitim Programları, Önleyici Rehberlik ve Kariyer Psikolojik Danışmanlığı uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programlarında öğrenim gören toplam 219 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma tarama modelinde yürütülmüş olup Albayrak, Güngören ve Horzum (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Algılanan Öğrenme Ölçeği ve öğrencilerin görüşlerini almak için yarı-yapılandırılmış görüşme formu veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin genel algılanan öğrenme düzeyleri bilişsel alt boyutunda %78.09, duyuşsal alt boyutunda %83.33, psikomotor alt boyutunda 78.19'dur. Ayrıca öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri meslek değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermemektedir. Diğer taraftan katılımcıların öğrenim görülen bölüm, uzaktan eğitimin yeterli olup olmadığına yönelik görüşleri ve uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı olanakları sağlamaması görüşleri açısından algılanan öğrenme düzeyleri anlamlı farklılıklar göstermektedir. Öğrencilere göre uzaktan eğitimin en büyük avantajı kendi istedikleri zaman ve yerde derslere katılmaktır. En büyük dezavantajı ise yüzyüze eğitime göre iletişim imkanının sınırlı olmasıdır. Öğrencilerin olumlu deneyimleri içinde en sık belirtilen görüş öğretim elemanlarının ilgisi ve istekli olmalarıdır. En sık belirtilen olumsuz görüş ise canlı ders saatlerinin öğrencilere göre ayarlanmaması ve sistemle ilgili teknik sorunlardır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, algılanan öğrenme düzeyi, lisansüstü eğitim, öğrenci.

Abstract

This study was conducted in order to examine the perceived learning levels of Post-graduate distance education students in terms of several variables at Sakarya University Educational Sciences Institute. Purposive sampling method was used for sampling and the sample consisted of 219 participants from the distance education departments of Education Management and Supervision, Cirriculum and Instruction, Preventive Guidance and Career Pscyhological Counseling in fall and spring semesters in 2016-2017. The research was conducted in survey method and Perceived Learning Scale that adapted to Turkish by Albayrak, Güngören and Horzum (2014) used as data collection tool. Also a semi-structured interview form used for gathering opinions of students. According to the results, the general perceived learning levels of the students were 78.09% in the cognitive subscale, 83.33% in the affective subscale and 78.19 in the psychomotor subscale. In addition, perceived learning levels of students do not show any significant difference in terms of occupation variable. On the other hand, there are significant differences on perceived learning levels in terms of participants' views of whether or not distance education is sufficient and their views on distance education to provide the same opportunities as formal education. According to the students, the biggest advantage of distance education is to attend classes at any time and any place they want. The biggest disadvantage is that the possibility of communication is limited according to a formal education. The most frequently mentioned opinion among the positive experiences of the students was the interest and enthusiasm of the instructors. The most frequently mentioned negative opinion is that the live-lecture hours are not adjusted according to the students and the technical problems related to the system.

Keywords: Distance education, perceived learning level, post graduate education, student.

* Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, mtopal@sakarya.edu.tr
** Yrd. Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, ozcan.akgun@medeniyet.edu.tr
*** Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Göksun Meslek Yüksek Okulu, furkanaydin@live.com

Topal, M., Akgün, Ö. E. ve Aydın, F. (2017). Lisansüstü Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Algılanan Öğrenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği. *VIII. International Graduate Education Symposium Proceedings Book,* 126-140.

1. GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte internet uzaktan eğitimin önemli bir öğesi halini almıştır. E-öğrenme, mobil öğrenme, sanal öğrenme çevreleri (virtual learning environment), öğrenme yönetim sistemleri (learning Management system), çevrimiçi öğrenme gibi uzaktan eğitim yaklaşımlarının yaygınlaşması, öğretim materyalleri ve öğretimin iletiminde internetin kullanılması, interneti önemli bir araç haline getirmektedir. İnternete dayalı olan bu uzaktan eğitim yaklaşımları ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında gittikçe yaygınlaşmakta (Picciano, Seaman, Shea ve Swan, 2012), Amerika'da yükseköğretim kademesinde en az bir kez internet tabanlı uzaktan eğitim ile eğitim alan öğrenci sayısı 5.8 milyon civarıda olduğu tahmin edilmektedir (Allen, Seaman, Poulin ve Straut, 2016).

İnternet teknolojileri sayesinde yaygınlaşan bu uzaktan eğitim yaklaşımlarının yüzyüze eğitime kıyasla öğrenme çıktılarına ulaşmada ne kadar etkili olduğuda önemli bir tartışma konusudur (Bowers ve Kumar, 2017). Eğitimciler uzaktan eğitim ve yüzyüze eğitim arasındaki bu farkı öğrenci başarısı ile, öğrenci başarısını da öğrencilerin notlarını kullanarak yada tek bir puanı ölçüt alarak kıyaslama yapabilmektedir (Rovai, 2002). Rovai (2002), bu yaklaşım her zaman geçerli sonuçlar üretmeyeceğini ifade etmekte birlikte öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirmelerinin de geçerli bir ölçüm sağlayabileceğini belirtmiştir. Özellikle internete dayalı bu uzaktan eğitim yaklaşımları teknolojileri kullanarak öğretim ve öğrenme materyalleri iletildiğinde, başarı ve performans ölçümleri ile öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirdikleri raporlar arasında çelişkiler bulunabilmektedir (Ackerman ve Lauterman, 2012; Ackerman ve Goldsmith, 2011; Rhodes ve Castel, 2008). Bu nedenle uzaktan eğitimde öğrenenlerin neyi ne kadar öğrendikleri ile ilgili algıları internet teknolojileri kullanılarak verilen uzaktan eğitimde beklenen öğrenme çıktılarına ulaşılıp ulaşılmadığını belirlemede önemli bir ölçüt kabul edilmektedir (Barzilai ve Blau, 2014). Alanyazında algılanan öğrenme olarak ifade edilen bu kavram, öğrenme deneyimlerinin geçmişe dönük değerlendirilmesidir. Bir başka deyişle bir kişinin gerçeklenen öğrenme ile ilgili duygu ve inançlarının tümüdür (Caspi ve Blau, 2008). Öğrenenlerin kendilerini değerlendirmesinin bir yolu olan algılanan öğrenme uzaktan eğitimle ilgili yapılan çalışmalarda sıkça incelenen bir değişken olarak görülmektedir (Albayrak, Canan Güngören ve Horzum, 2014).

Algılanan öğrenme ile ilgili uzaktan eğitimde yapılan çalışmalarda algılanan öğrenmenin akış (flow) (Barzilai ve Blau, 2014), çevrimiçi uzaktan eğitimde öğreticinin dersi canlı-videolu olarak anlatarak sistemde var olması (instructor's presence) (Wang ve Antonenko, 2017), memnuniyet (Batista ve Cornachione, 2005; Eastman, Aviles ve Hanna, 2017; Sebastianelli, Swift ve Tamimi, 2015), öğrenme stilleri (Batista ve Cornachione, 2005), başarı (Gürer ve Yıldırım, 2014), topluluk algısı (sense of community) (Rovai, 2002), öğrenen-öğretici etkileşimi (Kang ve Im, 2013) gibi çeşitli değişkenlerle birlikte incelendiği görülmektedir. Ancak uzaktan eğitimle öğrenim gören öğrencilerin demografik bilgileri ve özellikleri ile birlikte algılanan öğrenme durumlarını inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Buna ilave olarak ülkemizde uzaktan öğretim ile öğrenim gören öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ölçmeye yönelik çalışma sayısı oldukça sınırlıdır. Bu nedenle, çalışma Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören uzaktan eğitim öğrencilerinin algılanan öğrenme düzeylerini belirlemeyi ve çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır.

2. YÖNTEM

Araştırma kesitsel tarama modelinde yürütülmüştür. Kesitsel araştırmalarda değişkenler betimlenmek üzere bir tek seferde ölçülür (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Veriler 2016-2017 güz döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde (SAÜEBE) uzaktan eğitim yoluyla eğitim alan lisansüstü öğrencilerinden toplanmıştır. Çalışmanın amacı SAÜEBE'de uzaktan eğitimle öğrenim gören öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve görüşlerini incelemek olduğu için amaçlı örnekleme metodu kullanılmıştır.

Örneklemin dağılımı ise şu şekildedir; Eğitim Yönetimi ve Denetimi 14, Eğitim Programları ve Öğretimi 67, Önleyici Rehberlik 53 ve Kariyer Psikolojik Danışmanlığı 49 öğrencidir (toplam 183).

Veri toplama aracı olarak Rovai, Wighting, Baker ve Grooms (2009) tarafından geliştirilen, Albayrak, Güngören ve Horzum (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Algılanan Öğrenme Ölçeği" ve öğrencilerin görüşlerini almak için yarı-yapılandırılmış görüşme formu veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Ölçek; "bilişsel", "duyuşsal", "psikomotor" algılanan öğrenme düzeyleri olmak üzere 3 alt boyuttan ve her bir faktörde 3'er madde olmak üzere toplam 9 maddeden oluşmaktadır.

Nicel verilerin analizi için bağımsız örneklemler t-testi ve bağımsız örneklemler için tek faktörlü varyans analizi, nitel veriler için içerik analizinde sürekli karşılaştırma (constant comparison) yöntemi kullanılmıştır. Nitel verilerde elde edilen temalar ve bunların frekansları bulgularda sunulmuştur.

3. BULGULAR

Analiz sonuçlarının yer aldığı bu bölümde nicel ve nitel verilerin analizler başlıklar halinde verilmiştir. Nicel veriler algılanan öğrenme ölçeğinin verileri, nitel veriler ise öğrencilerin aldıkları eğitime yönelik görüşleridir.

3.1 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini incelemenden önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek için veri setine ait çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayıları hesaplanmıştır. Bu değerler +1.96 ve -1.96 aralığında olduğu için verilerin normal dağıldığı kabul edilmiş (Can, 2014) ve parametrik testler kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Öğrencilerin genel algılanan öğrenme düzeyleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin genel algılanan öğrenme düzeyleri

Alt boyut	%
Bilişsel algılanan öğrenme düzeyleri	78.09
Duyuşsal algılanan öğrenme düzeyleri	83.33
Psikomotor algılanan öğrenme düzeyleri	78.19

Katılımcıların genel öğrenme algısı görüşleri %78 ve üzerindedir. Bu sonuç alınan eğitimin öğrenme beklentisini karşılama açısından yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3.1.1 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri ve Meslek Karşılaştırması

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve meslekleri öğretmen olanlar ve öğretmen olmayanlar olarak gruplandırılarak gruplanmış ve bağımsız örneklemler için t testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ile mesleklerinin karşılaştırılmasına ait t testi sonuçları

Alt boyut	Meslek	N	X	S	sd	t	p
Bilişsel algılanan öğrenme düzeyleri	Öğretmenler	87	16.45	2.81	129	.034	.973
	Öğretmen olmayanlar	44	16.47	2.82			
Duyuşsal algılanan öğrenme düzeyleri	Öğretmenler	87	17.51	2.70	132	.021	.983
	Öğretmen olmayanlar	44	17.52	2.84			
Psikomotor algılanan öğrenme düzeyleri	Öğretmenler	87	16.48	3.11	133	.221	.825
	Öğretmen olmayanlar	44	16.36	3.27			

Tablo 1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri mesleğe göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (bilişsel = t(129) = 0,34, p<.05, duyuşsal = t(132) = 0,21, p<.05, psikomotor = t(133) = 0,22, p<.05). Öğrencilerin çoğunluğu öğretmen olarak görev yapmasına rağmen diğer meslek grubunda çalışan kişilerle aralarında algılanan öğrenme algıları arasında bir fark bulunmamıştır.

3.1.2 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri ve Öğrenim Görülen Program Karşılaştırması

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrenim görülen programlar (Eğitim Programları ve Öğretimi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi, Önleyici Rehberlik, Kariyer Psikolojik Danışmanlığı) bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ile programların karşılaştırılmasına ait betimsel istatistikler

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	N	X	S
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	14	17.14	2.24
	Eğitim Programları ve Öğretimi	67	16.31	2.85
	Önleyici Rehberlik	53	17.71	2.67
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	49	15.12	3.16
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	14	18.42	1.82
	Eğitim Programları ve Öğretimi	67	17.44	2.77
	Önleyici Rehberlik	53	18.15	2.84
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	49	16.38	3.51
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	14	16.71	2.94
	Eğitim Programları ve Öğretimi	67	16.08	3.25
	Önleyici Rehberlik	53	17.86	2.66
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	49	15.28	3.14

Tablo 3'de yer alan betimsel istatistiklere göre tüm alt boyutlarda algılanan öğrenme düzeyinde en yüksek puan ortalaması önleyici rehberlik bölümüne, en düşük puan ortalamalası kariyer psikolojik danışmanlığı bölümlerine aittir.

Tablo 4. Algıanan öğrenme düzeylerinin öğrenim görülen bölüme göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Gruplararası	179.367	3	59.789	7.360	.000	Önleyici > Kariyer
	Gruplariçi	1454.152	179	8.124			
	Toplam	1633.519	182				

Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Gruplararası	94.727	3	31.576	3.608	.014	Önleyici > Kariyer
	Gruplariçi	1566.421	179	8.751			
	Toplam	1661.148	182				
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Gruplararası	182.632	3	60.877	6.579	.000	Önleyici > Kariyer
	Gruplariçi	1656.395	179	9.254			
	Toplam	1839.027	182				

Tablo 4'te yer alan analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri tüm alt anlamlı bir farklılık göstermektedir (bilişsel=F(3, 179)=7,360, p<.05, duyuşsal=F(3, 179)=3,608, p<.05, psikomotor=F(3, 179)=6,579, p<.05). Öğrenim görülen bölümler arası farklılığın hangi bölümler arasında olduğunu bulmak için LSD testi kullanılmıştır.

Tablo 5. Algılanan öğrenme düzeylerinin öğrenim görülen bölüme göre LSD testi sonuçları

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Eğitim Programları ve Öğretimi	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	Önleyici Rehberlik
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Eğitim Programları ve Öğretimi	1	- .82	1.19	-1.40
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	-	1	2.02	- .57
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	-	-	1	-2.59*
	Önleyici Rehberlik	-	-	-	-
Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Eğitim Programları ve Öğretimi	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	Önleyici Rehberlik
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Eğitim Programları ve Öğretimi	1	- .98	1.06	- .70
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	-	1	2.04	.27
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	-	-	1	-1.76*
	Önleyici Rehberlik	-	-	-	-
Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Eğitim Programları ve Öğretimi	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	Önleyici Rehberlik
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Eğitim Programları ve Öğretimi	1	- .62	.80	-1.77
	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	-	1	1.42	-1.15
	Kariyer Psikolojik Danışmanlığı	-	-	1	-2.58*
	Önleyici Rehberlik	-	-	-	-

*p<.05

Tablo 5'teki LSD testinin sonuçlarına göre, tüm alt boyutlarda Önleyici Rehberlik programında öğrenim gören öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri (bilişsel: X = 17.71, duyuşsal: X = 18.15, psikomotor: X = 17.86), Kariyer Psikolojik Danışmanlığı programında öğrenim gören öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerinden (bilişsel: X = 15.12, duyuşsal: X = 16.38, psikomotor: X = 15.28), anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu farklılığın nedeni öğrencilerin ve öğretim elemanlarının ilgisi, isteği ile alakalı olabilir. Diğer bölümler arasında ise herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır.

3.1.3 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitimin Yüzyüze Eğitime Kıyasla Aynı Seviyede Eğitim Verip Vermediğine Yönelik Düşüncelerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrencilerin uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı seviyede eğitim verip vermediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılması bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ile öğrencilerin uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı seviyede eğitim verip vermediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılmasına ait betimsel istatistikler

Alt Boyut	Öğrencilerin Düşünceleri	N	X	S
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Aynı	67	16.56	2.90
	Yüzyüze eğitim daha iyi	109	16.11	3.04
	Uzaktan eğitim daha iyi	11	17.72	2.76
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Aynı	67	18.01	2.80
	Yüzyüze eğitim daha iyi	109	16.94	3.10
	Uzaktan eğitim daha iyi	11	19.00	2.36
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Aynı	67	16.77	3.33
	Yüzyüze eğitim daha iyi	109	15.96	3.04
	Uzaktan eğitim daha iyi	11	17.90	3.44

Tablo 6'da yer alan betimsel istatistiklere göre tüm alt boyutlarda algılanan öğrenme düzeyinde en yüksek puan ortalaması uzaktan eğitimin daha iyi olduğunu düşünen öğrencilere, en düşük puan ortalamalası yüzyüze eğitimin daha iyi olduğunu düşünen öğrencilere aittir.

Tablo 7. Algıanan öğrenme düzeylerinin öğrencilerin uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı seviyede eğitim verip vermediğine yönelik düşüncelerine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Gruplararası	33.376	2	16.188	1.820	.165	
	Gruplariçi	1636.736	184	8.895			-
	Toplam	1669.112	186				
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Gruplararası	76.703	2	38.352	4.365	.014	Uzaktan eğitim daha iyi, Aynı > Yüzyüze eğitim daha iyi
	Gruplariçi	1660.667	189	8.787			
	Toplam	1737.370	191				
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Gruplararası	52.959	2	26.479	2.630	.075	
	Gruplariçi	1862.446	185	10.067			-
	Toplam	1915.404	187				

Tablo 7'de yer alan analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri yalnızca duyuşsal algılanan öğrenme alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir (F(2, 189)=8,787, p<.05). Duyuşsal alt boyuttaki hangi görüşler arasında anlamlı farklılığın olduğunu bulmak için LSD testi kullanılmıştır.

Tablo 8. Algılanan öğrenme düzeylerinin öğrencilerin uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı seviyede eğitim verip vermediğine yönelik düşünceleri göre LSD testi sonuçları

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Aynı	Yüzyüze eğitim daha iyi	Uzaktan eğitim daha iyi
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Aynı	1	1.06*	- .98
	Yüzyüze eğitim daha iyi	-	1	-2.05*
	Uzaktan eğitim daha iyi	-	-	1

*p<.05

Tablo 8'deki LSD testinin sonuçlarına göre, duyuşsal algılanan öğrenme alt boyutunda uzaktan eğitimin daha iyi olduğunu düşünen (X = 19.00) ve her ikisininde aynı olduğunu düşünen (duyuşsal: X = 18.01) öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri yüzyüze eğitimin daha iyi olacağını düşünen öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerinden (X = 16.94) anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Bu anlamlı farkın duyuşsal alt boyutta olması öğrencilerin uzaktan eğitime karşı önyargıları olabilir. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerinin yüksek olması önyargıya yada olumsuz tutuma sahip olmamaları olabilir.

3.1.4 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri ve Öğrencilerin Uzaktan Eğitimin Yeterli Bir Eğitim Verip Veremediğine Yönelik Düşüncelerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrencilerin uzaktan eğitimin yeterli bir eğitim verip veremediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılması bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ile öğrencilerin uzaktan eğitimin yeterli bir eğitim verip veremediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılmasına ait betimsel istatistikler

Alt Boyut	Öğrencilerin Düşünceleri	N	X	S
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	16	16.06	2.88
	Hayır yeterli değil	66	15.57	3.08
	Yeterli	95	16.91	2.91
	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	6	17.33	1.63
	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli	8	17.75	2.25
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	16	17.16	2.95
	Hayır yeterli değil	66	16.41	3.11
	Yeterli	95	18.29	2.81
	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	6	16.66	2.06
	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli	8	17.44	2.24

	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	16	17.11	2.69
	Hayır yeterli değil	66	15.59	3.01
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Yeterli	95	16.74	3.40
	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	6	18.00	1.89
	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli	8	16.33	2.69

Tablo 9'da yer alan betimsel istatistiklere göre bilişsel algılanan öğrenme alt boyutunda en yüksek puan ortalaması uzaktan eğitimin kendi kendine çalışabilenler için yeterli olduğunu düşünen öğrencilere, en düşük puan ortalamalası uzaktan eğitimin yeterli olmadığını düşünen öğrencilere aittir. Duyuşsal algılanan öğrenme alt boyutunda en yüksek puan ortalaması uzaktan eğitimin yeterli olduğunu düşünen öğrencilere, en düşük puan ortalamalası uzaktan eğitimin yeterli olmadığını düşünen öğrencilere aittir. Psikomotor algılanan öğrenme alt boyutunda en yüksek puan ortalaması uzaktan eğitimin yeterli olduğunu düşünen öğrencilere, en düşük puan ortalamalası uzaktan eğitimin yeterli olmadığını düşünen öğrencilere aittir.

Tablo 10. Algıanan öğrenme düzeylerinin öğrencilerin uzaktan eğitimin yeterli bir eğitim verip veremediğine yönelik düşüncelerine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Gruplararası	91.577	4	22.894	2.676	.033	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli, Öğretim elemanı ilgili ise yeterli > Hayır yeterli değil
	Gruplariçi	1591.218	186	8.555			
	Toplam	1682.769	190				
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Gruplararası	146.352	4	36.588	4.367	.002	Yeterli > Hayır yeterli değil
	Gruplariçi	1608.684	192	8.379			
	Toplam	1755.036	196				
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Gruplararası	78.576	4	19.644	1.979	.099	-
	Gruplariçi	1865.704	188	9.924			
	Toplam	1944.280	192				

Tablo 10'da yer alan analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri yalnızca bilişsel ve duyuşsal algılanan öğrenme alt boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir (Bilişsel = $F(4, 186)=2.676$, $p<.05$, Duyuşsal = $F(4, 192)=4.367$, $p<.05$). Bilişsel ve duyuşsal alt boyuttaki hangi görüşler arasında anlamlı farklılığın olduğunu bulmak için LSD testi kullanılmıştır.

Tablo 11. Algılanan öğrenme düzeylerinin öğrencilerin uzaktan eğitimin yeterli bir eğitim verip veremediğine yönelik düşüncelerine göre LSD testi sonuçları

Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	Hayır yeterli değil	Yeterli	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	1	.48	- .88	-1.27	-1.68
	Hayır yeterli değil	-	1	-1.34*	-1.75	-2.17*
	Yeterli	-	-	1	- .41	- .83
	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	-	-	-	1	- .41
	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli	-	-	-	-	1
Alt Boyut	Öğrenim Görülen Bölüm	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	Hayır yeterli değil	Yeterli	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Çalışanlar için avantajlı olduğu için yeterli	1	.74	-1.13	.50	- .27
	Hayır yeterli değil	-	1	-1.88*	- .24	-1.02
	Yeterli	-	-	1	1.63	.85
	Öğretim elemanı ilgili ise yeterli	-	-	-	1	- .77
	Kendi kendine çalışabilenler için yeterli	-	-	-	-	1

*p<.05

Tablo 11'deki LSD testinin sonuçlarına göre, bilişsel algılanan öğrenme alt boyutunda uzaktan eğitimin kendi kendine çalışabilenler için yeterli olduğunu düşünen (X = 17.75) ve yeterli olduğunu düşünen (X = 17.33) öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri uzaktan eğitimin yeterli olmadığını düşünen öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerinden (X = 15.57) anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Duyuşsal algılanan öğrenme alt boyutunda uzaktan eğitimin yeterli olduğunu düşünen (X = 18.29) öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri uzaktan eğitimin yeterli olmadığını düşünen öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerinden (X = 16.41) anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Buradaki anlamlı farklılıkların nedeni öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik olumsuz tutumları ya da önyargıları olabilir.

3.1.5 Öğrencilerin Algılanan Öğrenme Düzeyleri ve Uzaktan Eğitimi Tercih Nedenlerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ve uzaktan eğitimi tercih nedenlerinin karşılaştırılması bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ve uzaktan eğitimi tercih nedenlerinin karşılaştırılmasına ait betimsel istatistikler

Alt Boyut	Öğrencilerin Düşünceleri	N	X	S
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Öğretmen olduğum için	6	16.00	2.09
	Kariyerime katkı sağlamak için	17	14.88	2.89
	Eğitim aldığım alana ilgim var (psikoloji)	25	16.44	3.57
	Çalıştığım için	33	16.18	2.50
	Kendimi geliştirmek için	27	16.33	3.12
	Eğitim düzeyimi artırmak için	7	17.14	2.67
	Eğitim bilimleri alanında uzmanlaşmak için	17	16.58	3.84
	Mesleğime katkıda bulunmak için	46	17.43	2.54
	Formasyon yerine geçtiğini düşündüğüm için	6	15.33	3.07
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Öğretmen olduğum için	6	20.00	1.54
	Kariyerime katkı sağlamak için	17	17.00	2.91
	Eğitim aldığım alana ilgim var (psikoloji)	25	17.72	2.66
	Çalıştığım için	33	17.12	3.22
	Kendimi geliştirmek için	27	16.96	3.52
	Eğitim düzeyimi artırmak için	7	16.57	3.20
	Eğitim bilimleri alanında uzmanlaşmak için	17	16.88	3.98
	Mesleğime katkıda bulunmak için	46	18.13	2.14
	Formasyon yerine geçtiğini düşündüğüm için	6	16.33	3.72
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Öğretmen olduğum için	6	18.50	3.08
	Kariyerime katkı sağlamak için	17	14.88	3.03
	Eğitim aldığım alana ilgim var (psikoloji)	25	16.52	3.34
	Çalıştığım için	33	16.18	2.55
	Kendimi geliştirmek için	27	16.40	3.22
	Eğitim düzeyimi artırmak için	7	16.85	2.67
	Eğitim bilimleri alanında uzmanlaşmak için	17	16.05	4.56
	Mesleğime katkıda bulunmak için	46	17.10	2.90
	Formasyon yerine geçtiğini düşündüğüm için	6	16.00	3.40

Tablo 11'de yer alan betimsel istatistiklere göre bilişsel algılanan öğrenme boyutunda en yüksek puan ortalaması mesleğine katkıda bulunmak için uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilere, en düşük puan ortalamalası kariyerine katkı sağlamak için uzaktan eğitimi tercih eden düşünen öğrencilere aittir. Duyuşsal algılanan öğrenme boyutunda en yüksek puan ortalaması öğretmen olduğu için uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilere, en düşük puan ortalamalası formasyon yerine geçtiğini düşündüğü için uzaktan eğitimi tercih eden düşünen öğrencilere aittir. Psikomotor algılanan öğrenme boyutunda en yüksek puan ortalaması öğretmen olduğu için uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilere, en düşük puan ortalamalası formasyon yerine geçtiğini düşündüğü için uzaktan eğitimi tercih eden düşünen öğrencilere aittir.

Tablo 13. Algıanan öğrenme düzeylerinin ve öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih nedenlerinin karşılaştırılmasına yönelik tek yönlü varyans analizi sonuçları

Alt Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Bilişsel Algılanan Öğrenme	Gruplararası	101.418	8	12.677	1.446	.181	
	Gruplariçi	1534.446	175	8.768			-
	Toplam	1635.864	183				
Duyuşsal Algılanan Öğrenme	Gruplararası	93.909	8	11.739	1.310	.241	
	Gruplariçi	1567.548	175	8.957			-
	Toplam	1661.457	183				
Psikomotor Algılanan Öğrenme	Gruplararası	94.465	8	11.808	1.176	.316	
	Gruplariçi	1757.187	175	10.041			-
	Toplam	1851.652	183				

Tablo 13'de yer alan analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ile uzaktan eğitimi tercih nedenleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

3.1.6 Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri

Öğrencilerin öğrenim gördükleri uzaktan eğitime yönelik görüşleri yarı-yapılandırılmış bir form aracılığı ile toplanmıştır. Elde edilen temalar ve görüşlerin sıklıkları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlere ait temalar ve bu görüşlerin sıklıkları

Tema	Görüş	f
Uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşler	İstenen zamanda dersleri izlemek	51
	Canlı dersler etkileşim sağlayarak öğrenmeye katkı sağlıyor	35
	Belirli bir yerde olmadan ders alabilmek	32
	Eğitim materyalleri ile bilgiye ulaşma kolay	30
	Canlı derslerin sonradan izlenebilmesi	30
	Çalışırken eğitim alma ve ilerleme imkânı sağladı.	20
	Videolu eğitimler faydalı	18
	Zamandan tasarruf sağlıyor	18
	Kendini motive edebilen kişiler için çok uygun	14

Uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşler	Yüz-yüze etkileşim olmaması öğrenmeyi olumsuz etkiliyor	84
	Teknik sorunlar	32
	Sistemde öğrencilerin öğrenci işleri ve öğretim elemanları ile iletişim kuracağı bir kısım yok	18
	Canlı ders saatlerinin öğrenciler için uygun olmayan saatlerde yapılması	13
	Kullanılan uzaktan eğitim sistemi yetersiz	13
	Kaynak ve materyal yetersiz, düzensiz	9
	Kendi kendine çalışamayan kişiler için uygun değil	7
	Fiziki imkânlardan (kütüphane gibi) faydalanamamak	7
	Eğitim harcı yüksek olması ve taksit yapılmaması	7
Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili olumlu deneyimleri	Öğretim elemanları ilgili ve istekliydi	30
	Uygulanan sistem ve programı başarılı buldum	16
	Öğretim elemanları epostalara çok hızlı dönüt sağlıyorlar	9
	Öğrenci taleplerinin dikkate alınması olumluydu	9
Öğrencilerin uzaktan eğitimle ilgili olumsuz deneyimleri	Canlı ders saatleri haber verilmeksizin değiştirilmesi	22
	Bazı öğretim elemanları ilgisiz	13
	Ders materyalleri ve notlar bazen zamanında ulaşmıyor	12
	Yaşanılan yerde internet bağlantısının sorunlu olmasından dolayı sisteme erişmede sorun yaşanıyor	10
Öğrencilerin uzaktan eğitimin geliştirilmesine yönelik önerileri	Canlı ders uygulamasında öğrencilere sesli soru sorma imkânı sağlayan bir yazılım altyapısı sağlanmalı	32
	Vize, sınav ve canlı ders tarih/saatleri gibi önemli duyurular email veya sms ile duyurulmalı	25
	Canlı ders saatleri önceden haber verilmeli	24
	Öğrencilerin öğrenci işleri ve öğretim elemanları ile iletişim kurabileceği bir bölüm olmalı	22
	Canlı ders saatleri öğrencilerin uygun saatleri düşünülerek ayarlanmalı (özellikle çalışanlar için)	19
	Ders materyalleri zamanında ulaştırılmalıdır	13
	Ücretler daha düşük olmalı	10
	Öğretim elemanları daha öğrencilerin bir uzaktan eğitim sistemi ile onlarla iletişim kurduğu için hoşgörülü olmalı	10

Öğrencilerin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerine bakıldığında en sık ifade edilen görüşlerin zaman ve mekândan bağımsız eğitim alabilmek olduğu görülmektedir. Diğer çarpıcı görüşler ise öğretim materyalleri ve bilgiye ulaşma kolaylığı ile canlı derslerin sağladığı etkileşim imkânıdır. Öğrencilerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşlerinde ise en sık ifade edilen görüşün yüzyüze etkileşimin olmaması olarak görülmektedir. Bununla birlikte teknik

sorunların ve iletişim kanallarının yetersizliğinin vurgulandığı görülmektedir. Öğrencilerin olumlu deneyimlerinin çoğunlukla ilgili öğretim ilgili elemanları ile ilgili olduğu görülmekte iken olumsuz deneyimlerinin canlı ders saatlerinin haber vermeksizin değiştirilmesi, zamanında ulaşmayan ders materyalleri, teknik sorunlar ve bazı ilgisiz öğretim elemanları olduğu ifade edilmektedir. Öğrencilerin öğretimin geliştirilmesine yönelik görüşlerinde ağırlıklı olarak canlı derslerin geliştirilmesi ve plana uygun yapılmasına yönelik olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışma Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğrenim gören uzaktan eğitim öğrencilerinin algılanan öğrenme düzeylerini belirlemeyi ve çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Rovai, Wighting, Baker ve Grooms (2009) tarafından geliştirilen, Albayrak, Güngören ve Horzum (2014) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Algılanan Öğrenme Ölçeği" kullanılarak yapılan incelemede öğrencilerin bilişsel ve psikomotor algılanan öğrenme düzeyleri %78 civarında olmasına rağmen duyuşsal algılanan öğrenme düzeyleri %83 civarında bulunmuştur.

Öğrenciler lisansüstü düzeyinde öğretim gördüklerinden dolayı mesleklerine göre algılanan öğrenme düzeyleri karşılaştırılmış, öğretmen olanlar ve öğretmen olmayanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrenim görülen programlar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını incelemek için yapılan bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre Önleyici Rehberlik programı ile Kariyer Psikolojik Danışmanlığı programları arasında tüm alt boyutlarda Önleyici Rehberlik programı lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Eastman, Aviles ve Hanna'nın (2017) çalışmasında bu bulgulara kısmen benzer şekilde uzaktan eğitimle farklı dersler alan öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular algılanan öğrenme düzeyinin farklı branş ve derslere göre farklılaşabileceğini göstermektedir. Ancak gelecekte yapalacak çalışmalarda bu farklılıkların neden kaynaklandığını tespit etmeye yönelik derinlemesine çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrencilerin uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla aynı seviyede eğitim verip vermediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; uzaktan eğitimin daha iyi ve ikisininde aynı seviyede eğitim verdiğini düşünen öğrencilerle yüzyüze eğitimin daha iyi seviyede eğitim verdiğini ifade eden öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri, sadece duyuşsal alt boyutta uzaktan eğitimin daha iyi ve ikisininde aynı olduğunu düşünen öğrencilerin lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Bu anlamlı farkın duyuşsal alt boyutta olması öğrencilerin uzaktan eğitime karşı önyargıları olmasından kaynaklanıyor olabilir ve önceki olumsuz deneyimlerinden kaynaklanıyor olabilir. Haverila (2011) çalışmasında önceki uzaktan eğitim deneyimlerinin algılanan öğrenmeyi etkilediğini ifade etmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ölçülürken internete dayalı olarak gerçekleşen uzaktan eğitime yaklaşımlarına yönelik tutumlarınıda inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini ve öğrencilerin uzaktan eğitimin yeterli bir eğitim verip veremediğine yönelik düşüncelerinin karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunmasına rağmen psikomotor alt boyutta anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Duyuşsal alt boyutta uzaktan eğitimin yüzyüze eğitime kıyasla yeterli eğitim verdiğinin düşünenler ile yeterli eğitim vermediğini düşünen öğrenciler arasında yeterli olduğunu düşünen öğrencilerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu anlamlı farkın duyuşsal alt boyutta olması bir önceki bulguda olduğu gibi öğrencilerin uzaktan eğitime karşı önyargıları olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bilişsel alt boyutta öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri kendi kendine çalışabilenler için yeterli ve öğretim elemanı ilgili ise yeterli olduğunu düşünenler ile yeterli olmadığını düşünenler arasında, kendi kendine çalışabilenler için ve öğretim elemanı ilgili ise yeterli olduğunu düşünenlerin lehine anlamlı farklılık göstermiştir. Bilişsel düzeyde bulunan anlamlı farklılıklar öğrenci ve öğretim

elemanı istekli olduğunda algılanan öğrenme düzeylerinin yükselebileğini göstermektedir. Bu bulgu Richardson ve Swan'ın (2003) uzaktan eğitimde öğretim elemanından memnuniyet arttıkça algılanan öğrenme düzeyininde arttığı bulguları ile kısmen benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin algılanan öğrenme düzeyleri ve uzaktan eğitimi tercih nedenlerinin karşılaştırılması için yapılan bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğrencilerin aldıkları uzaktan eğitime yönelik görüşlerine bakıldığında ise; canlı derslerin avantajlarının, canlı derslerde yaşanan sorunların, canlı derslerin geliştirilmesinin, yüzyüze iletişimdeki etkileşim eksikliğinin bu canlı derslerle sağlanması gerektiğinin üzerine yoğunlaşmıştır. Bu bulgu Wang ve Antonenko'nun (2017) bir öğreticinin uzaktan eğitim sisteminde canlı olarak var olmasının algılanan öğrenme üzerinde olumlu etkisi olduğu bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda öğrencilerin algılanan öğrenme düzeylerini etkileyen değişkenlere yönelik, öğrencilerin ders başarı notları ile de kıyaslama yapılarak, nitel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

Ackerman, R. ve Goldsmith, M. (2011). Metacognitive regulation of text learning: on screen versus on paper. *Journal of Experimental Psychology: Applied, 17*(1), 18–32.

Ackerman, R. ve Lauterman, T. (2012). Taking reading comprehension exams on screen or on paper? A metacognitive analysis of learning texts under time pressure. *Computers in Human Behavior, 28*(5), 1816–1828.

Albayrak, E., Güngören, Ö. C. ve Horzum, M. B. (2014). Algılanan öğrenme ölçeğinin Türkçeye uyarlaması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *33*(1), 1-14.

Allen, I. E., Seaman, J., Poulin, R. ve Straut, T. T. (2016). *Online report card: Tracking online education in the United States*. Sloam Consortium.

Barzilai, S. ve Blau, I. (2014). Scaffolding game-based learning: Impact on learning achievements, perceived learning, and game experiences. *Computers & Education, 70*, 65-79.

Batista, I. V. ve Cornachione, E. B. (2005). Learning styles influences on satisfaction and perceived learning: Analysis of an online business game. *Developments in Business Simulation and Experiential Learning, 32*, 22-30.

Boeglin, J. A. ve Campbell, K. (2002). Effects of Learners' Readiness on Their Perceived Learning Outcomes. *Canadian Journal of Learning and Technology/La revue canadienne de l'apprentissage et de la technologie*, *28*(2). Retrieved at 15.08.2017 from http://www.cjlt.ca/index.php/cjlt/article/view/26575/19757

Bowers, J. ve Kumar, P. (2017). Students' perceptions of teaching and social presence: A comparative analysis of face-to-face and online learning environments. In *Blended Learning: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications* (pp. 1532-1550). IGI Global.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (17. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Caspi, A. ve Blau, I. (2008). Social presence in online discussion groups: testing three conceptions and their relations to perceived learning. *Social Psychology of Education, 11*(3), 323–346.

Eastman, J. K., Aviles, M. ve Hanna, M. D. (2017). Determinants of Perceived Learning and Satisfaction in Online Business Courses: An Extension to Evaluate Differences Between Qualitative and Quantitative Courses. *Marketing Education Review, 27*(1), 51-62.

Eom, S. B., Wen, H. J. ve Ashill, N. (2006). The determinants of students' perceived learning outcomes and satisfaction in university online education: An empirical investigation. *Decision Sciences Journal of Innovative Education, 4*(2), 215-235.

Flowers, L. A., Flowers, L. O., Flowers, T. A. ve Moore III, J. L. (2014). Examining the effects of online distance education on African American students' perceived learning. *Black History Bulletin*, *77*(1), 21-26.

Gürer, M. D. ve Yıldırım, Z. (2014). Effectiveness of learning objects in primary school social studies education: achievement, perceived learning, engagement and usability. *Eğitim ve Bilim, 39*(176), 131-143

Haverila, M. (2011). Prior E-learning experience and perceived learning outcomes in an undergraduate E-learning course. *Journal of Online Learning and Teaching*, *7*(2), 206.

Kang, M. ve Im, T. (2013). Factors of learner–instructor interaction which predict perceived learning outcomes in online learning environment. *Journal of Computer Assisted Learning, 29*(3), 292-301.

Metcalfe, J. (2009). Metacognitive judgments and control of study. Current Directions in *Psychological Science, 18*(3), 159–163.

Picciano, A. G., Seaman, J., Shea, P. ve Swan, K. (2012). Examining the extent and nature of online learning in American K-12 education: The research initiatives of the Alfred P. Sloan foundation. *Internet and Higher Education, 15*(2), 127-135.

Rhodes, M. G. ve Castel, A. D. (2008). Memory predictions are influenced by perceptual information: evidence for metacognitive illusions. *Journal of Experimental Psychology: General, 137*(4), 615.

Richardson, J. ve Swan, K. (2003). Examing social presence in online courses in relation to students' perceived learning and satisfaction. *JALN, 7*(1), 68-88.

Rovai, A. P. (2002). Sense of community, perceived cognitive learning, andpersistence in asynchronous learning networks. *Internet and Higher Education, 5,* 319-332.

Rovai, A. P., Wighting, M. J., Baker, J. D. ve Grooms, L. D. (2009). Development of an instrument to measure perceived cognitive, affective, and psychomotor learning in traditional and virtual classroom higher education settings. *The Internet and Higher Education*, *12*(1), 7-13.

Sebastianelli, R., Swift, C. ve Tamimi, N. (2015). Factors affecting perceived learning, satisfaction, and quality in the online MBA: A structural equation modeling approach. *Journal of Education for Business, 90*(6), 296-305.

Wang, J. ve Antonenko, P. D. (2017). Instructor presence in instructional video: Effects on visual attention, recall, and perceived learning. *Computers in Human Behavior, 71*, 79-89.

View publication stats